

ZAPISNIK

sa 23. sjednice Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore,
održane 9. juna 2022. godine

Sjednica je počela u 12 sati i 30 minuta.

Sjednici je predsjedavao Jovan Jole Vučurović, predsjednik Odbora.

Sjednici su prisustvovali sledeći članovi/ce Odbora: Jelena Božović, dr Albin Ćeman, dr Srđan Pavićević, dr Vladimir Dobričanin, Miodrag Lekić i Genci Nimanbegu.

Sjednici nijesu prisustvovali članovi/ce Odbora: Amer Smailović, dr Halil Duković, Ivan Mitrović, Mevludin Nuhodžić i Vesna Pavićević.

Sjednici su, u skladu sa članom 67 stav 1 Poslovnika Skupštine Crne Gore, prisustvovali: direktor Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava, Emir Dacić, senator u Državnoj revizorskoj instituciji, Nikola N. Kovačević, načelnica u Sektoru IV u Državnoj revizorskoj instituciji Zorica Knežević, generalni sekretar Skupštine Crne Gore, Aleksandar Klarić i rukovodilac Odsjeka pravnih, kadrovskih i administrativnih poslova u Skupštini Crne Gore, Dražen Malović.

Sjednici su, u skladu sa članom 67 stav 4 Poslovnika Skupštine Crne Gore, prisustvovali: glavna savjetnica Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Dina Knežević, predstavnica Ministarstva ljudskih i manjinskih prava Branka Drecun i direktorica Agencije za sprječavanje korupcije Jelena Perović.

Sjednicu nijesu pratili predstavnici medija.

***

Za sjednicu je utvrđen sledeći

DNEVNI RED:

1. IZVJEŠTAJ O RADU FONDA ZA ZAŠTITU I OSTVARIVANJE MANJINSKIH PRAVA ZA 2021. GODINU, SA OSVRTOM NA KONAČNI IZVJEŠTAJ DRŽAVNE REVIZORSKE INSTITUCIJE O FINANSIJSKOJ REVIZIJI I REVIZIJI PRAVILNOSTI POSLOVANJA FONDA ZA ZAŠTITU I OSTVARIVANJE MANJINSKIH PRAVA ZA 2020. GODINU;
2. IZVJEŠTAJ O RADU ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE, KAO RADNOG TIJELA NADLEŽNOG ZA NADZOR NAD PRIMJENOM I PRAĆENJEM POŠTOVANJA ETIČKOG KODEKSA POSLANIKA ZA 2021. GODINU;
3. PREDLOG GODIŠNJEG PLANA OBUKA POSLANIKA PO PITANJU POŠTOVANJA I PRIMJENE ETIČKOG KODEKSA POSLANIKA ZA 2022. GODINU;
4. TEKUĆA PITANJA.

***

PRVA TAČKA- IZVJEŠTAJ O RADU FONDA ZA ZAŠTITU I OSTVARIVANJE MANJINSKIH PRAVA ZA 2021. GODINU, SA OSVRTOM NA KONAČNI IZVJEŠTAJ DRŽAVNE REVIZORSKE INSTITUCIJE O FINANSIJSKOJ REVIZIJI I REVIZIJI PRAVILNOSTI POSLOVANJA FONDA ZA ZAŠTITU I OSTVARIVANJE MANJINSKIH PRAVA ZA 2020. GODINU

Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode Jovan Jole Vučurović je podsjetio da je 31. marta 2022. godine Fond za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava podnio Skupštini Izvještaj

o radu za 2021. godinu. Takođe, podsjetio je da je članom 36s Zakona o manjinskim pravima i slobodama propisano da Fond podnosi godišnji izvještaj o svom radu Skupštini, najkasnije do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu, što je Fond ispoštovao.

Informisao je da je Državna revizorska institucija dostavila Odboru za ljudska prava i slobode Konačni izvještaj o finansijskoj reviziji i reviziji pravilnosti poslovanja Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava za 2020. godinu, radi upoznavanja, zbog većeg broja nepravilnosti i datog negativnog mišljenja na finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti. Navedeni akt dostavljen je Odboru 17. januara 2022. godine. Državna revizorska institucija je izvršila finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti poslovanja Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava za 2020. godinu. Na bazi utvrđenog činjeničnog stanja i izjašnjenja Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava, nadležni Kolegijum u sastavu senator Nikola N. Kovačević – rukovodilac Kolegijuma i senator Zoran Jelić - član Kolegijuma, izrazio je negativno mišljenje na finansijsku reviziju i negativno mišljenje na reviziju pravilnosti poslovanja Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava za 2020. godinu.

Uvodne napomene o Izvještaju o radu Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava za 2021. godinu dao je direktor Emir Dacić koji je saopštio da Izvještaj, pored opštih napomena, sadrži pregled rada Fonda, aktivnosti Upravnog odbora, finansijski izvještaj i statističke pokazatelje o raspodjeli sredstava Fonda. Imajući u vidu da se u 2021. godini kasnilo sa usvajanjem Zakona o budžetu Crne Gore za 2021. godinu, javni konkurs za raspodjelu sredstava Fonda objavljen je 5. jula. Komisija za vrednovanje projekata je od 21. avgusta 2021. godine pristupila utvrđivanju ispunjenosti formalno-pravnih uslova pristiglih projekata, uz administrativno-tehničku podršku stručne službe Fonda. Nakon utvrđivanja ispunjenosti formalno-pravnih uslova, Komisija za vrednovanje je konstatovala da je na Javni konkurs blagovremeno pristiglo 307 projektnih prijava, od kojih je 236 ispunilo formalno-pravne uslove, dok 71 nije ispunila uslove Javnog konkursa, te je pristupila vrednovanju projekata u skladu sa kriterijumima, utvrdila rang listu vrednovanih projekata i predlog za raspodjelu sredstava za finansiranje projekata. Na osnovu predloga Komisije za vrednovanje, direktor Fonda je 4. oktobra 2021. donio Odluku o raspodjeli sredstava za finansiranje projekata za podršku aktivnostima iz člana 36 stav 1 Zakona o manjinskim pravima i slobodama za 2021.godinu u iznosu od 1.066.000 eura. U 2021. godini izvršena je raspodjela sredstava za 185 projekata. Detaljni statistički podaci o broju odbijenih projekata po formalno-pravnom osnovu i po osnovu bodova, o broju podržanih i odbijenih projekata po osnovu podnosilaca projekata (pravnih i fizičkih lica), o rodnoj zastupljenosti podnosilaca projekata, o broju podržanih i odbijenih projekata po opštinama, regijama i nacionalnim zajednicama, kao i broju projekata i iznosu dodijeljenih sredstava po nacionalnim zajednicama sadržani su u Izvještaju. Budući da je odluka o raspodjeli sredstava projektima donijeta početkom oktobra, a rok za realizaciju većine projekata je od šest do 12 mjeseci, u Izvještaju su sadržani podaci o projektima čiji je rok za realizaciju istekao i koji su rezultirali određenim proizvodom. Na sajtu Fonda i društvenim mrežama mogu se pratiti aktivnosti korisnika sredstava Fonda koje stručna služba Fonda objavljuje nakon dostavljanja izvještaja.

Direktor Fonda se osvrnuo na Konačni izvještaj Državne revizorske institucije o finansijskoj reviziji i reviziji pravilnosti poslovanja Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava za 2020. godinu. Naveo je da je Fondu navedeni Izvještaj dostavljen 17. januara 2022, kao i obrazac akcionog plana za realizaciju preporuka. Fond je ispunio i dostavio Državnoj revizorskoj instituciji Akcioni plan za realizaciju preporuka koji sadrži 51 preporuku Državne revizorske institucije. Kao odgovorno lice Fonda, direktor smatra veoma važnom realizaciju preporuka, pa je preduzeo potrebne radnje u cilju njihovog ispunjavanja. Naglasio je da je do sada realizovano oko

70% preporuka. Do 17. jula 2022. godine treba da dostave Državnoj revizorskoj instituciji izvještaj o realizaciji preporuka nakon čega će uslijediti kontrolna revizija. Namjera im je da uvažavanjem i realizacijom preporuka doprinesu unapređenju rada Fonda i očekuje da će i Odbor tu namjeru prepoznati i djelovati u istom pravcu. Zahvalio je Državnoj revizorskoj instituciji na profesionalnom i dobronamjernom odnosu, kao i njihovoj pristupačnosti kada su u pitanju dodatna uputstva i pojašnjenja.

Uvodne napomene o Konačnom izvještaju Državne revizorske institucije o finansijskoj reviziji i reviziji pravilnosti poslovanja Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava za 2020. godinu dao je senator Državne revizorske institucije Nikola N. Kovačević.

Senator Državne revizorske institucije Nikola N. Kovačević je predstavio najbitnija zapažanja i ključne nalaze sadržane u Konačnom izvještaju Državne revizorske institucije o finansijskoj reviziji i reviziji pravilnosti poslovanja Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava za 2020. godinu. Naglasio je da je revizija planirana na zahtjev predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode, odnosno Zaključak Odbora iz marta 2021. godine. Iako su bili utvrdili godišnji plan revizija za 2021. godinu željeli su da ispoštuju zahtjev predsjednika Odbora i Odbora i na sjednici Odbora dali su obećanje da će, u slučaju ako im dozvoli stanje sa koronom, nakon završetka redovnih revizija utvrđenih godišnjim planom pristupiti reviziji nacionalnih savjeta i Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava. Bio je zahtjev i da se izvrši revizija za instituciju Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, ali je revizija Ombudsmana realizovana prije dvije godine i nalaz je bio jako dobar, dato im je pozitivno mišljenje na finansijsku reviziju i uslovno mišljenje na reviziju pravilnosti, tako da je odlučeno da se sada neće vršiti revizija za instituciju Zaštitnika. Izvršili su reviziju Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava jer je u prethodnoj reviziji urađenoj 2014. za 2013. godinu utvrđen veliki broj nepravilnosti, među kojima i konflikt interesa. U postupku revizije Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava 2021. godine, utvrđen je značajan broj nepravilnosti, pa je izraženo negativno mišljenje i na finansijsku reviziju i na reviziju pravilnosti, odnosno reviziju zakonitosti. Revizijom pravilnosti su utvrđene neusklađenosti poslovanja Fonda sa: Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru, Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, Zakonom o radu, Zakonom o javnim nabavkama, Zakonom o obligacionim odnosima, Zakonom o porezu na dohodak fizičkih lica, Zakonom o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, Zakonom o manjinskim pravima i slobodama i podzakonskim aktima.

Posebno velike nepravilnosti su utvrđene kod revizije finansiranja projekata. U 2020. godini opredijeljeno je 695.855 eura za finansiranje 90 projekata, od čega je 191.997,48€ (28%) pravdano neadekvatnom ili nepotpunom dokumentacijom, dok dokumentaciju za pravdanje sredstava u iznosu od 95.844,74€ (15%) nije dostavljena. Takođe, utvrđeno je da je Fond korisnicima sredstava vršio plaćanje narednih tranši na osnovu ugovora o finansiranju projekata, pri čemu nije prezentirao odluku ili nalog odgovornog lica subjekta revizije po osnovu kojeg bi se odobrila isplata sledeće tranše korisniku sredstava na osnovu nalaza Stručne službe. Za 90 podržanih i 18 odbijenih projekata, popunjenih u elektronskoj formi od strane članova Komisije za vrednovanje projekata utvrđeno je da članovi Komisije, ni za jedan projekat, nijesu u propisanom obrascu popunjavali kolonu - obrazloženje dodijeljenih bodova, odnosno nijesu obrazlagali date bodove po kriterijumima. Svi članovi Komisije su dodjeljivali isti broj bodova za svaki od kriterijuma za određeni projekat i davali isti komentar na poleđini obrasca u dijelu koji se odnosi na komentar dodijeljenih bodova, pri čemu se ponavljaju isti komentari bez obzira što je dodijeljen različit broj bodova za projekte. S druge strane, kod određenih projekata kojima je dodijeljen isti broj bodova, dat je različit komentar. Komisija je vršila korekcije predloga za

raspodjelu sredstava precrtavanjem iznosa traženih sredstava direktno na prijavnom obrascu podnosioca projekta i upisivanjem odobrenog iznosa sredstava (revidirani budžet), na osnovu kojeg je stručna služba Fonda sačinjavala tabelarni pregled traženih i odobrenih sredstava (samo za odobrene troškove) na koji podnosioci projekta daju saglasnost, iako prethodno nije utvrđeno u kojem obimu se može realizovati projekat sa revidiranim budžetom, s obzirom da podnosioci projekta ne dostavljaju inovirani plan realizacije projekata shodno revidiranom budžetu. Senator Kovačević je podsjetio da su članove Komisije birali poslanici Skupštine i da oni za svoj rad dobijaju nadoknade.

Predlog odluke za raspodjelu sredstava za finansiranje projekata za podršku aktivnostima ne sadrži obrazloženje dodijeljenih bodova, razloge odbijanja projekata shodno dodijeljenim bodovima, kao ni obrazloženje u slučaju odobravanja manjeg iznosa sredstava od zahtijevanog u prijavnoj dokumentaciji podnosioca projekta. Utvrđeno je da je Fond zaključivao sa korisnicima sredstava ugovore koji su tipskog karaktera u kojima nije precizno definisana obaveza korisnika sredstava u zavisnosti od aktivnosti projekta, dinamika isplate dodijeljenih sredstava, kao ni koliko izvještaja o realizovanim aktivnostima je korisnik u obavezi da dostavi, niti u kojem roku je korisnik u obavezi da dostavi fazni izvještaj.

Revizijom je utvrđeno da je korisnicima sredstava vršena uplata druge tranše iako nijesu opravdali cjelokupan iznos prethodno uplaćene tranše ili nijesu dostavili dovoljnu/adekvatnu dokumentaciju ili dokaze da su otpočeli aktivnosti na realizaciji projekta, kao što je definisano članom 2 Ugovora između Fonda i nosioca projekta. Korisnici sredstava su kasnili sa realizacijom projekata i dostavljanjem Konačnog izvještaja, a određeni korisnici nijesu dostavili konačni izvještaj. Opomene su slate nekoliko mjeseci po isteku roka za realizaciju projekta, iako je članom 10 Ugovora definisano da Fond može raskinuti Ugovor bez pisanog obrazloženja ako korisnik sredstava bez opravdanja nije ispunio preuzete obaveze. Opomene pred utuženje su slate tek tokom postupka revizije, sa velikim zakašnjenjem. Fond nije propisao obrazac izvještavanja o realizaciji projekata, nema propisane instrukcije za korisnike sredstava na koji način su u obavezi da vrše izvještavanje po fazama projekta. Korisnici sredstava - fizička lica koristili su svoje privatne žiro-račune za obavljanje transakcija vezanih za realizaciju projekta, dok su pravna lica koristila žiro-račune za redovno poslovanje, a trebalo je otvoriti posebne račune preko kojih će se vršiti transakcije i pratiti realizacija projekta. Revizijom je utvrđeno da su određena lica angažovana u različitim projektima po istim ili različitim osnovama, projekti su realizovani u isto vrijeme, pa je upitno kakvi i koliki su mogli biti doprinosi tih lica u više projekata istovremeno. Fond nema elektronsku bazu podataka o korisnicima, a da je ima mnogo bi lakše pratio kompletan tok realizacije projekata. Zaposleni u Odjeljenju za monitoring i evaluaciju nijesu pohađali obuku u 2020. godini.

Izvještaj o reviziji Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava sadrži 43 konstatacije i 51 preporuku subjektu revizije i dvije preporuke drugom državnom organu- tadašnjem Ministarstvu pravde, ljudskih i manjinskih prava. Subjekt revizije se izjasnio na Izvještaj i imao je samo sitnije primjedbe, a tokom revizije predstavnici DRI su imali dobru komunikaciju i saradnju sa direktorom i zaposlenima u Fondu.

Zbog izraženog negativnog mišljenja i utvrđenih nepravilnosti konačni Izvještaj o finansijskoj reviziji i reviziji pravilnosti poslovanja Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava za 2020. godinu dostavljen je Ministarstvu pravde, ljudskih i manjinskih prava, kao nadležnom ministarstvu i Odboru za ljudska prava i slobode, na upoznavanje, kao i Upravi prihoda i carina Crne Gore, zbog većeg broja utvrđenih nepravilnosti u dijelu primjene Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica. Zbog karaktera utvrđenih nepravilnosti i propusta u radu, konačni Izvještaj

o finansijskoj reviziji i reviziji pravilnosti poslovanja Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava za 2020. godinu, shodno članu 3 Protokola o saradnji Vrhovnog državnog tužilaštva i Državne revizorske institucije, je dostavljen Vrhovnom državnom tužilaštvu, na ocjenu i mišljenje. Zbog datih preporuka drugom državnom organu, Izvještaj je dostavljen Ministarstvu pravde, ljudskih i manjinskih prava, na upoznavanje i očekuju od Ministarstva da promptno djeluje po njihovim preporukama. Subjekt revizije je u propisanom roku dostavio Akcioni plan za realizaciju preporuka i od subjekta revizije očekuju da do 17. jula ove godine dostavi Izvještaj o realizaciji preporuka. Senator Kovačević je podsjetio da je Odboru za ljudska prava i slobode dostavljen Izvještaj o reviziji nacionalnih savjeta za 2020, a tri nacionalna savjeta su predata državnom tužilaštvu zbog uočenih nepravilnosti.

Senator Kovačević je saopštio da su očekivali više kontrolnih saslušanja povodom negativnih mišljenja DRI, jer na potrebu organizovanja kontrolnih saslušanja ukazuju predstavnici međunarodnih institucija (SIGMA, Evropska komisija, Evropski savjet) i apelovao je da se u narednom periodu organizuju takva saslušanja. Isto je značajno jer se na taj način poslanici upoznaju sa izvještajima DRI, ali i javnost. Naglasio je da uredno dostavljaju svaki izvještaj o izvršenoj reviziji predsjedniku Skupštine i matičnom odboru. Podsjetio je da je Sektor DRI i on kao rukovodilac Kolegijuma prije dvije godine dao negativno mišljenje sudstvu, prošle godine tužilaštvu i mišljenja je da je Odbor za politički sistem, pravosuđe i upravu trebao da održi kontrolno saslušanje.

U raspravi su učestvovali: direktor Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava Emir Dacić, glavna savjetnica Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore Dina Knežević, poslanici Jelena Božović, Genci Nimanbegu, predstavnica Ministarstva ljudskih i manjinskih prava Branka Drecun, poslanik Miodrag Lekić, senator Državne revizorske institucije Nikola N. Kovačević i predsjednik Odbora Jovan Jole Vučurović.

U vezi sa navodima da nije dostavljeno oko 15% dokumentacije za pravdanje iznosa od 95.000 eura, direktor Fonda Emir Dacić je pojasnio da je takvo stanje bilo u navedenom momentu. Kada je uočio da lica nakon isteka roka za realizaciju projekata nijesu dostavila dokumentaciju, poslao im je opomenu pred utuženje. Poslali su 43 opomene pred utuženje i drago mu je da su te opomene imale rezultat, pa je 14 aplikanata dostavilo konačan izvještaj i opravdali su iznos od 36.000 eura, njih 18 nije opravdalo, ali su vratili 19.300 eura u budžet. Lica koja nijesu reagovala na opomene, predali su sudu i sudski postupak je u toku za 11 aplikanata i iznos od oko 42.000 eura. Direktor Dacić je saopštio da je od kraja 2020. godine na funkciji direktora Fonda i najavio da će za svaki naredni ugovor koji on bude potpisivao, ukoliko se ne realizuju obaveze, on adekvatno postupiti po ugovorenim obavezama.

Glavna savjetnica Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore Dina Knežević jeavela da je Evropska komisija u Izvještaju o Crnoj Gori za 2020. godinu prepoznala neophodnost izmjene zakonodavnog okvira u ovoj oblasti. Zakon o manjinskim pravima i slobodama je u određenoj mjeri harmonizovan sa evropskim zakonodavstvom, ali su potrebna i dodatna usklađivanja. U martu 2022. godine Zaštitnik je dao preporuku koja se odnosi na član 33 Zakona o manjinskim pravima i slobodama koji se odnosi na izbor članova savjeta manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica. Zakon prepoznaje izbor članova po funkciji i ostalih članova savjeta, pa su 53 podnosioca u pritužbi Zaštitniku iznijeli zamjerke u odnosu na izbor ostalih članova savjeta navodeći da dolazi do određenih političkih uticaja. Zaštitnik je dao preporuku Ministarstvu ljudskih i manjinskih prava, bez namjere da nameće neko rješenje, ali se osvrnuo na uporednu praksu iz zemalja okruženja, navodeći da ne postoji jedinstven stav i praksa po pitanju izbora članova savjeta. Predloženo je da Ministarstvo obrazuje radnu grupu u cilju

pripreme izmjene zakonodavnog okvira i da kroz šire konsultacije dođe do konsekvusa o najboljem mogućem rješenju za član 33 Zakona. U Mišljenju su prikazali uporednu praksu Srbije, Bosne i Hercegovine, Hrvatske i Sjeverne Makedonije, ali se nijesu priklonili nijednom od tih rješenja. U ispitnom postupku Ministarstvo nije dalo izjašnjenje na pritužbu. Informisala je i o preporuci Zaštitnika iz 2020. godine koja se odnosi na potrebu definisanja radno-pravnog statusa saradnika u obrazovanju Roma, koja još nije realizovana. Ukazala je na potrebu izmjena Zakona o izboru odbornika i poslanika u cilju prepoznavanja pripadnika romske populacije u Parlamentu.

Poslanica Jelena Božović je mišljenja da su proteklih decenija mnogi fondovi, a ne samo Fond za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava, na vrlo sumnjiv način vršili raspodjelu sredstava, jer su u manjoj mjeri odlučivali u zavisnosti od kvaliteta projekta, a više su se rukovodili vezama, poznanstvima i političkim odlukama. Nada se da će direktor Dacić ispuniti obećanje i da se u njegovom radu takva praksa neće dešavati. Istakla je da su iz opštine Berane podnosili brojne projekte, ali su uglavnom odbijani iz političkih razloga iako su projekti bili veoma kvalitetni i trebali da doprinesu razvoju grada. U narednom periodu treba realizovati strože kontrole trošenja sredstava iz budžeta i neophodno je procesuirati sve koji su učestvovali u sumnjivim finansijskim malverzacijama i poslovima.

Poslanik Genci Nimanbegu je podsjetio na osnovnu namjeru osnivanja Fonda i ukazao da je tokom 2021. za multikulturalne projekte opredijeljeno 44% sredstava, pri čemu je teško utvrditi na koje manjine se takvi projekti odnose. Uпитno je da li je to namjera osnivanja Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava. Fond se institucionalno i organizaciono mora očuvati i njegov rad unaprijediti. Podržava preporuke DRI. Cilj Fonda je da predstavnici manjina zaštite i unaprijede svoju kulturu i identitet. Neće podržati Izvještaj o radu Fonda za 2021. godinu, iako to ne znači da ne podržava rad Fonda u 2021. godini, ali je fokus njegovog djelovanja pomjeren na nešto što nije adekvatno nazivu i cilju osnivanja Fonda.

Predstavnica Ministarstva ljudskih i manjinskih prava Branka Drecun je saopštila da se Direkcija za nacionalne i etničke manjine prethodnog Ministarstva pravde, ljudskih i manjinskih prava dva puta izjasnila povodom pomenute preporuke Zaštitnika, ali to izjašnjenje nije poslato iz Kabineta ministra preko arhive Ministarstva. Saopštila je da su oni saglasni sa preporukom Zaštitnika, kao i preporukama DRI, radili su na izmjenama i dopunama Pravilnika, a za izmjenu Zakona o manjinskim i pravima i slobodama potrebno je da se uključe svi relevantni subjekti.

Poslanik Miodrag Lekić je upitao da li utvrđene finansijske nepravilnosti imaju adekvatan ishod. Smatra da je Izvještaj Državne revizorske institucije ozbiljan izvještaj i ne bi trebalo da se završi neozbiljnim ishodom. Ukoliko sudstvo i tužilaštvo imaju finansijske neregularnosti, to bi trebalo da bude vijest prvog reda. Još uvijek u Ustavu nema odredbe o tome ko su manjine u crnogorskom društvu, tako da bi i to trebalo riješiti. Crnogorsko društvo čeka ozbiljne pravne, političke, ekonomske reforme, kao i moralnu reformu društva.

Senator Nikola N. Kovačević je saglasan sa mišljenjem poslanice Božović i naveo je da je 2020. godine Zavod za zapošljavanje dobio negativno mišljenje na finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti. Poslali su na izjašnjenje Izvještaj o reviziji Ministarstva pravde, ljudskih i manjinskih prava i isti će sledeće sedmice biti dostavljen matičnom Odboru. U članu 36i stav 4 Zakona o manjinskim pravima i slobodama definisano je ko ima pravo učešća na javnom konkursu za raspodjelu sredstava Fonda. DRI nije dobila zvanično izjašnjenje od Ministarstva pravde, ljudskih i manjinskih prava o preporukama, iako im je to bila zakonska obaveza. DRI ne želi da ulazi u to da li se dovoljno sredstava Fonda izdvaja za finansiranje projekata, ali je potrebna veća kontrola dodjele i trošenja sredstava, kako od strane Komisije za vrednovanje projekata, tako i od Fonda koji treba da vrši monitoring trošenja sredstava i praćenje rokova definisanih Ugovorom između

Fonda i aplikanta, od Ministarstva ljudskih i manjinskih prava i Odbora za ljudska prava i slobode. Zaključio je da će i u narednom periodu “imati sluha” za predloge revizija dostavljene od strane Odbora, s tim što bi iste trebalo dostaviti do početka oktobra jer do kraja tekuće godine utvrđuju godišnji plan revizije. Ponovio je da Evropa očekuje organizovanje kontrolnih saslušanja povodom negativnih mišljenja Državne revizorske institucije, a posebno povodom onih koja su zbog utvrđenih nepravilnosti upućena tužilaštvu na ocjenu i mišljenje.

Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode Jovan Jole Vučurović je saopštio da je vjerovatno on, kao predsjednik Odbora krivac što nije zakazano kontrolno saslušanje, ali isto nije urađeno iz razloga što on nema povjerenja u sastav Državne revizorske institucije. Saopštio je da ne može da vjeruje da su poslije 30. avgusta 2020. godine senatori Kovačević i Jelić i dalje u Državnoj revizorskoj instituciji. Predsjednik Odbora ima apsolutno nepovjerenje i u senatora Kovačevića lično i u instituciju koju predstavlja. To je i krivica njih koji su ostvarili pobjedu na izborima 30. avgusta 2020. godine, a nijesu uspjeli da promijene sastav i rukovodstvo važnih institucija u Crnoj Gori, među kojima se ističe Državna revizorska institucija na čijoj meti je su često bile Nova srpska demokratija, Demokratska Crna Gora, Ujedinjena Crna Gora i druge partije. Smatra da je ta institucija partijska ispostava Demokratske partije socijalista, pa je i zato možda izbjegao da zakazuje kontrolna saslušanja povodom izvještaja DRI.

Senator Državne revizorske institucije Nikola N. Kovačević je zahvalio predsjedniku Odbora na iskrenosti i mišljenju koje je njegovo pravo. Istakao je da želi da upozna Odbor da je Državna revizorska institucija najbolje ocijenjena institucija u posljednje četiri godine u Crnoj Gori. Što se tiče revizije političkih subjekata i izbornih kampanja, od strane onih koji ih kontrolišu stavljeni su u rang sa Hrvatskom koja im je bila mentor. Demokratska Crna Gora je dvije godine dobila negativno mišljenje, pa su prošle godine dobili pozitivno mišljenje i svud je istakao da su imali najbolje izvještavanje. Rukovodstvo nezavisnih institucija se bira i ne traje im mandat zavisno od mandata vlasti, nego su tu da kontrolišu bez obzira na izmjenu vlasti. Ako ne rade kako treba, a volio bi da se da konkretna zamjerka na rad senatora Kovačevića, onda se pokreće postupak za njegov opoziv ili će on sam podnijeti ostavku kao častan čovjek. Od predstavnice Demokratske Crne Gore i predsjednika Socijalističke narodne partije koji su imali slično mišljenje kao poslanik Vučurović o radu senator Kovačevića i DRI čuli su da DRI i senator Kovačević imaju isti aršin prema svim subjektima revizije. Trebalo je imati snage pa dati negativno mišljenje Ministarstvu rada i socijalnog staranja, Ministarstvu vanjskih poslova kada je njime rukovodio ministar Igor Lukšić, Sudstvu, Tužilaštvu, Nacionalnim savjetima, Fondu za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava i nizu drugih subjekata.

Predsjednik Odbora Jovan Jole Vučurović je prokomentarisao da je zaista trebali imati snage pa sa mjesta člana Izvršnog odbora DPS-a preći u Državnu revizorsku instituciju ili sa pozicije nekoga ko na sjednici organa DPS-a kaže formulu “jedan zaposleni- četiri glasa”.

Izvještaj o radu Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava za 2021. godinu nije dobio potrebnu većinu na Odboru (šest glasova “uzdržan”, dok se jedan poslanik uzdržao od glasanja), o čemu će Odbor podnijeti izvještaj Skupštini.

Odbor je većinom glasova (sa šest glasova “za” i jedan glas “uzdržan”) donio sledeći Zaključak:

“Odbor za ljudska prava i slobode će da planom aktivnosti za 2022. godinu utvrditi kontrolno saslušanje predstavnika nadležnih subjekata- Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava i Ministarstva ljudskih i manjinskih prava o realizaciji preporuka sadržanih u Konačnom izvještaju Državne revizorske institucije o finansijskoj reviziji i reviziji pravilnosti poslovanja Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava za 2020. godinu.

Na sjednicu Odbora, planiranu početkom jula 2022. godine, biće pozvani i predstavnici Državne revizorske institucije, Ministarstva finansija, Uprave prihoda i carina i Vrhovnog državnog tužilaštva.“

Na osnovu čl. 69 i 162 Poslovnika Skupštine Crne Gore Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore sa 23. sjednice, održane 9. juna 2022. godine podnosi Skupštini

IZVJEŠTAJ O RAZMATRANJU IZVJEŠTAJA O RADU FONDA ZA ZAŠTITU I OSTVARIVANJE MANJINSKIH PRAVA ZA 2021. GODINU

Odbor za ljudska prava i slobode na 23. sjednici, održanoj 9. juna 2022. godine, kao nadležni odbor, razmotrio je Izvještaj o radu Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava za 2021. godinu, koji je Skupštini Crne Gore podnio Fond za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava.

Takođe, na istoj sjednici Odbor za ljudska prava i slobode je razmotrio Konačni izvještaj Državne revizorske institucije o finansijskoj reviziji i reviziji pravilnosti poslovanja Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava za 2020. godinu koji je Državna revizorska institucija dostavila do nivoa Odbora.

U uvodnim napomenama o Izvještaju o radu Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava za 2021. godinu direktor Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava saopštio je:

- Izvještaj, pored opštih napomena, sadrži pregled rada Fonda, aktivnosti Upravnog odbora, finansijski izvještaj i statističke pokazatelje o raspodjeli sredstava Fonda;

- Imajući u vidu da se u 2021. godini kasnilo sa usvajanjem Zakona o budžetu Crne Gore za 2021. godinu, javni konkurs za raspodjelu sredstava Fonda objavljen je 5. jula 2021, Komisija za vrednovanje projekata je, uz administrativno-tehničku podršku stručne službe Fonda, od 21. avgusta 2021. pristupila utvrđivanju ispunjenosti formalno-pravnih uslova pristiglih projekata, a nakon utvrđivanja ispunjenosti formalno-pravnih uslova, Komisija za vrednovanje projekata je konstatovala da je na Javni konkurs blagovremeno pristiglo 307 projektnih prijava, od kojih je 236 ispunilo formalno-pravne uslove, dok 71 nije ispunila uslove Javnog konkursa, pristupila je vrednovanju projekata u skladu sa kriterijumima, utvrdila rang listu vrednovanih projekata i predlog za raspodjelu sredstava za finansiranje projekata;

- Na osnovu predloga Komisije za vrednovanje projekata, direktor Fonda je 4. oktobra 2021. donio Odluku o raspodjeli sredstava za finansiranje projekata za podršku aktivnostima iz člana 36 stav 1 Zakona o manjinskim pravima i slobodama za 2021. godinu u iznosu od 1.066.000 eura. U 2021. godini izvršena je raspodjela sredstava za 185 projekata. Detaljni statistički podaci o broju odbijenih projekata po formalno-pravnom osnovu i po osnovu bodova, o broju podržanih i odbijenih projekata po podnosiocima projekata (pravna i fizička lica), o rodnoj zastupljenosti podnosilaca projekata, o broju podržanih i odbijenih projekata po opštinama, regijama i nacionalnim zajednicama, kao i broju projekata i iznosu dodijeljenih sredstava po nacionalnim zajednicama sadržani su u Izvještaju. Budući da je odluka o raspodjeli sredstava projektima donijeta početkom oktobra, a rok za realizaciju većine projekata je od šest do 12 mjeseci, u Izvještaju su sadržani podaci o projektima čiji je rok za realizaciju istekao i koji su rezultirali određenim proizvodom. Na sajtu Fonda i društvenim mrežama mogu se pratiti aktivnosti korisnika sredstava Fonda koje stručna služba Fonda objavljuje nakon dostavljanja izvještaja.

Direktor Fonda se osvrnuo na Konačni izvještaj Državne revizorske institucije o finansijskoj reviziji i reviziji pravilnosti poslovanja Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava za 2020. godinu. Naveo je da je Fondu predmetni Izvještaj dostavljen 17. januara 2022, kao i obrazac akcionog plana za realizaciju preporuka. Fond je ispunio i dostavio Državnoj revizorskoj instituciji Akcioni plan za realizaciju 51 preporuke Državne revizorske institucije. Kao odgovorno lice Fonda, direktor smatra veoma važnom realizaciju preporuka i preduzeo je potrebne radnje u cilju njihovog ispunjavanja. Naglasio je da je do sada realizovano oko 70% preporuka. Do 17. jula 2022. godine treba da dostave Državnoj revizorskoj instituciji

izvještaj o realizaciji preporuka nakon čega će uslijediti kontrolna revizija. Namjera im je da uvažavanjem i realizacijom preporuka doprinesu unapređenju rada Fonda i očekuje da će i Odbor tu namjeru prepoznati i djelovati u istom pravcu. Zahvalio je Državnoj revizorskoj instituciji na profesionalnom i dobronamjernom odnosu, kao i njihovoj spremnosti za dodatna uputstva i pojašnjenja.

U uvodnim napomenama o Konačnom izvještaju Državne revizorske institucije o finansijskoj reviziji i reviziji pravilnosti poslovanja Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava za 2020. senator Državne revizorske institucije je saopštio:

- da je revizija planirana na zahtjev predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode, odnosno Zaključak Odbora iz marta 2021. godine. Iako su bili utvrdili godišnji plan revizija za 2021. godinu željeli su da ispoštuju zahtjev predsjednika Odbora i samog Odbora i na sjednici Odbora dali su obećanje da će, ukoliko im dozvoli stanje sa koronom, nakon završetka redovnih revizija utvrđenih godišnjim planom pristupiti reviziji nacionalnih savjeta i Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava;

- da su izvršili reviziju Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava, jer je u prethodnoj reviziji urađenoj 2014. za 2013. godinu utvrđen veliki broj nepravilnosti, među kojima i konflikt interesa;

- da je 2021. godine u postupku revizije Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava utvrđen značajan broj nepravilnosti, pa je izraženo negativno mišljenje na finansijsku reviziju i na reviziju pravilnosti, odnosno reviziju zakonitosti;

- da su revizijom pravilnosti utvrđene neusklađenosti poslovanja Fonda sa: Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru, Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, Zakonom o radu, Zakonom o javnim nabavkama, Zakonom o obligacionim odnosima, Zakonom o porezu na dohodak fizičkih lica, Zakonom o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, Zakonom o manjinskim pravima i slobodama i podzakonskim aktima;

- da su posebno velike nepravilnosti utvrđene revizijom finansiranja projekata;

- da je u 2020. godini opredijeljeno 695.855 eura za finansiranje 90 projekata, od čega je 191.997,48 eura (28%) pravdano neadekvatnom ili nepotpunom dokumentacijom, dok dokumentacija za pravdanje sredstava u iznosu od 95.844,74 eura (15%) nije dostavljena. Takođe, utvrđeno je da je Fond korisnicima sredstava vršio plaćanje narednih tranši na osnovu ugovora o finansiranju projekata, pri čemu nije prezentirao odluku ili nalog odgovornog lica subjekta revizije po osnovu kojeg bi se odobrila isplata sledeće tranše korisniku sredstava na osnovu nalaza Stručne službe. Za 90 podržanih i 18 odbijenih projekata, popunjenih u elektronskoj formi od strane članova Komisije za vrednovanje projekata, utvrđeno je da članovi Komisije ni za jedan projekat nijesu na propisanom obrascu popunjavali kolonu - obrazloženje dodijeljenih bodova, odnosno nijesu obrazlagali date bodove po kriterijumima. Svi članovi Komisije su dodijeljivali isti broj bodova za svaki od kriterijuma za određeni projekat i davali isti komentar na poleđini obrasca u dijelu koji se odnosi na komentar dodijeljenih bodova, pri čemu se ponavljaju isti komentari bez obzira što je dodijeljen različit broj bodova za projekte. S druge strane, kod određenih projekata kojima je dodijeljen isti broj bodova, dat je različit komentar. Komisija je vršila korekcije predloga za raspodjelu sredstava precrtavanjem iznosa traženih sredstava direktno na prijavnim obrascu podnosioca projekta i upisivanjem odobrenog iznosa sredstava (revidirani budžet), na osnovu kojeg je stručna služba Fonda sačinjavala tabelarni pregled traženih i odobrenih sredstava (samo za odobrene troškove) na koji podnosioci projekta daju saglasnost, iako prethodno nije utvrđeno u kojem obimu se može realizovati projekat sa revidiranim budžetom, jer podnosioci projekta ne dostavljaju inovirani plan realizacije projekata shodno revidiranom budžetu. Članove Komisije birali su poslanici Skupštine i oni za svoj rad dobijaju nadoknade;

- da Predlog odluke za raspodjelu sredstava za finansiranje projekata za podršku aktivnostima ne sadrži obrazloženje dodijeljenih bodova, razloge odbijanja projekata shodno dodijeljenim bodovima, kao ni obrazloženje u slučaju odobravanja manjeg iznosa sredstava od zahtijevanog u prijavnju dokumentaciji podnosioca projekta;

- da je utvrđeno da je Fond sa korisnicima sredstava zaključivao ugovore koji su tipskog karaktera u kojima nije precizno definisana obaveza korisnika sredstava u zavisnosti od aktivnosti projekta, dinamika isplate dodijeljenih sredstava, kao ni koliko izvještaja o realizovanim aktivnostima je korisnik u obavezi da dostavi, niti u kojem roku je u obavezi da dostavi fazni izvještaj;

- da je revizijom utvrđeno da je korisnicima sredstava vršena uplata druge tranše iako nijesu opravdali cjelokupan iznos prethodno uplaćene tranše ili nijesu dostavili dovoljnu/adekvatnu dokumentaciju ili dokaze da su otpočeli aktivnosti na realizaciji projekta, kao što je definisano članom 2 Ugovora između Fonda i nosioca projekta;

- da su korisnici sredstava kasnili sa realizacijom projekata i dostavljanjem Konačnog izvještaja, a određeni korisnici nijesu ni dostavili konačni izvještaj. Opomene su slate nekoliko mjeseci po isteku roka za realizaciju projekta, iako je članom 10 Ugovora definisano da Fond može raskinuti Ugovor bez pisanog obrazloženja ukoliko korisnik sredstava bez opravdanja nije ispunio preuzete obaveze. Opomene pred utuženje su slate tek tokom postupka revizije, sa velikim zakašnjenjem;

- da Fond nije propisao obrazac izvještavanja o realizaciji projekata, nema propisane instrukcije za korisnike sredstava na koji način su u obavezi da vrše izvještavanje po fazama projekta. Korisnici sredstava - fizička lica koristili su svoje privatne žiro-račune za obavljanje transakcija vezanih za realizaciju projekta, dok su pravna lica koristila žiro-račune za redovno poslovanje, a trebalo je otvoriti posebne račune preko kojih će se vršiti transakcije i pratiti realizacija projekta. Revizijom je utvrđeno da su određena lica angažovana u različitim projektima po istim ili različitim osnovama, projekti su realizovani u isto vrijeme, pa je upitno kakvi i koliki su mogli biti doprinosi tih lica u više projekata istovremeno;

- da Fond nema elektronsku bazu podataka o korisnicima, a da je posjeduje mnogo bi lakše pratio kompletan tok realizacije projekata;

- da zaposleni u Odjeljenju za monitoring i evaluaciju projekata nijesu pohađali obuku u 2020. godini;

- da Izvještaj o reviziji Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava sadrži 43 konstatacije i 51 preporuku subjektu revizije i dvije preporuke drugom državnom organu- tadašnjem Ministarstvu pravde, ljudskih i manjinskih prava;

- da se subjekt revizije izjasnio na Izvještaj i imao je samo sitnije primjedbe, a tokom revizije predstavnici Državne revizorske institucije su imali dobru komunikaciju i saradnju sa direktorom Fonda koji je na toj funkciji od kraja 2020. godine i sa zaposlenima u Fondu;

- da je zbog izraženog negativnog mišljenja i utvrđenih nepravilnosti konačni Izvještaj o finansijskoj reviziji i reviziji pravilnosti poslovanja Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava za 2020. godinu dostavljen Ministarstvu pravde, ljudskih i manjinskih prava, kao nadležnom ministarstvu i Odboru za ljudska prava i slobode, na upoznavanje, kao i Upravi prihoda i carina Crne Gore, zbog većeg broja utvrđenih nepravilnosti u dijelu primjene Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica. Zbog karaktera utvrđenih nepravilnosti i propusta u radu, konačni Izvještaj o finansijskoj reviziji i reviziji pravilnosti poslovanja Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava za 2020. godinu, shodno članu 3 Protokola o saradnji Vrhovnog državnog tužilaštva i Državne revizorske institucije, dostavljen je Vrhovnom državnom tužilaštvu, na ocjenu i mišljenje. Zbog datih preporuka drugom državnom organu, Izvještaj je dostavljen Ministarstvu pravde, ljudskih i manjinskih prava, na upoznavanje i očekuju od Ministarstva da promptno djeluje po preporukama;

- da je subjekt revizije u propisanom roku dostavio Akcioni plan za realizaciju preporuka i od subjekta revizije se očekuje da do 17. jula 2022. godine dostavi Izvještaj o realizaciji preporuka i

- da su iz Državne revizorske institucije očekivali više kontrolnih saslušanja povodom negativnih mišljenja DRI, jer na potrebu organizovanja kontrolnih saslušanja ukazuju predstavnici međunarodnih institucija (SIGMA, Evropska komisija, Evropski savjet), a DRI uredno dostavlja svaki izvještaj o izvršenoj reviziji predsjedniku/ci Skupštine i matičnom odboru.

Nakon uvodnih napomena predstavnika predlagača i rasprave, Izvještaj o radu Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava za 2021. godinu (sa šest glasova „uzdržan“, dok se jedan član Odbora uzdržao od glasanja) **nije dobio potrebnu većinu** na Odboru.

Za izvjestioca Odbora na sjednici Skupštine određen je poslanik Genci Nimanbegu, član Odbora.

DRUGA TAČKA- IZVJEŠTAJ O RADU ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE, KAO RADNOG TIJELA NADLEŽNOG ZA NADZOR NAD PRIMJENOM I PRAĆENJEM POŠTOVANJA ETIČKOG KODEKSA POSLANIKA ZA 2021. GODINU

Predsjednik Odbora Jovan Jole Vučurović je podsjetio da je Odbor za ljudska prava i slobode, kao radno tijelo nadležno za nadzor nad primjenom i praćenjem poštovanja Etičkog kodeksa poslanika, sačinio Izvještaj o radu za 2021. godinu, u skladu sa članom 15 stav 4 novog Etičkog kodeksa poslanika, donešenog Desetoj sjednici Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2019. godini, dana 31. jula 2019. godine. Naglasio je da tokom 2021. godine Odboru nije dostavljena nijedna prijava za kršenje Etičkog kodeksa poslanika. Kada je riječ o aktivnostima Odbora za ljudska prava i slobode u ovoj oblasti tokom 2021. godine, realizovane su sledeće aktivnosti:

- Razmatranje i usvajanje Izvještaja o radu Odbora za ljudska prava i slobode, kao radnog tijela nadležnog za nadzor nad primjenom i praćenjem poštovanja Etičkog kodeksa poslanika za 2020. godinu na Šestoj sjednici Odbora, održanoj 28. aprila 2021. godine,

- Donošenje Godišnjeg plana obuka poslanika po pitanju poštovanja i primjene Etičkog kodeksa poslanika za 2021. godinu i

- Upućivanje Dopisa predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode direktorici Agencije za sprječavanje korupcije i generalnom sekretaru Skupštine Crne Gore, od 7. maja 2021. godine kojim se dostavlja Zaključak Odbora za ljudska prava i slobode donesen povodom razmatranja Predloga godišnjeg plana obuka poslanika po pitanju poštovanja i primjene Etičkog kodeksa poslanika za 2021. godinu, na Šestoj sjednici Odbora održanoj 28. aprila 2021. godine.

Naglasio je da je članom 15 stav 5 Etičkog kodeksa poslanika propisano da Skupština jednom godišnje razmatra izvještaj koji sačinjava Odbor za ljudska prava i slobode, dok je prethodnim Etičkim kodeksom poslanika bilo propisano da Skupština može jednom godišnje da razmatra Izvještaj Odbora. Sskupština je u protekle dvije godine radila u vanrednim okolnostima, tako da je veoma značajno što nije bilo prijava za kršenje Etičkog kodeksa poslanika.

U raspravi je učestvovala direktorica Agencije za sprječavanje korupcije Jelena Perović.

Direktorica Agencije za sprječavanje korupcije Jelena Perović je istakla da su po pitanju realizacije obuka u protekloj godini imali izvanrednu saradnju sa Skupštinom Crne Gore i izrazila je spremnost da i u narednom periodu predstavnici Agencije prenose znanja na obukama za poslanike i službenike Skupštine.

Odbor je jednoglasno (sa sedam glasova “za”) usvojio Izvještaj o radu Odbora za ljudska prava i slobode kao radnog tijela nadležnog za nadzor nad primjenom i praćenjem poštovanja Etičkog kodeksa poslanika za 2021. godinu i isti će dostaviti Skupštini na razmatranje.

TREĆA TAČKA- PREDLOG GODIŠNJEG PLANA OBUKA POSLANIKA PO PITANJU POŠTOVANJA I PRIMJENE ETIČKOG KODEKSA POSLANIKA ZA 2022. GODINU

Predsjednik Odbora Jovan Jole Vučurović je podsjetio da je Odboru za ljudska prava i slobode Dopisom Generalnog sekretara Skupštine Crne Gore, broj 00-63-8/22-4 od 31. januara 2022. godine dostavljen Predlog godišnjeg plana obuka poslanika po pitanju poštovanja i primjene Etičkog kodeksa poslanika za 2022. godinu koji je pripremila služba Skupštine nadležna za upravljanje ljudskim resursima u saradnji sa Sekretarijatom Odbora za

antikorupciju, u skladu sa članom 15 stav 2 Etičkog kodeksa poslanika. Takođe, podsjetio je da je članom 15 stav 1 Etičkog kodeksa poslanika propisano da Odbor donosi godišnji plan obuka poslanika po pitanju poštovanja i primjene Kodeksa, najkasnije do 31. marta tekuće godine. S tim u vezi, naglasio je ove godine zbog objektivnih razloga i činjenice da zbog sveukupnih političkih dešavanja Odbor za ljudska prava i slobode od početka godine nije imao sjednica Odbor nije donio Plan obuka do utvrđenog datuma.

Uvodno obrazloženje o Predlogu godišnjeg plana obuka poslanika po pitanju poštovanja i primjene Etičkog kodeksa poslanika za 2022. godinu dao je generalni sekretar Skupštine Crne Gore Aleksandar Klarić. Prethodno je informisao o obukama realizovanim u periodu od 1. aprila 2021. kada je izabran za generalnog sekretara do 8. juna 2022. Realizovane su 103 obuke sa 571 polaznikom. 22 obuke zaposleni su pohađali iz planova obuka Službe Skupštine Crne Gore za 2021. i 2022. godinu, u organizaciji Uprave za kadrove zaposleni su pohađali 29 obuka, dok su pohađali i 52 ostale obuke. Obuke iz planova obuka i ostale obuke realizovane su samostalno od strane Službe Skupštine Crne Gore ili u saradnji sa tradicionalnim partnerima, kao što su Evropski parlament, Misija OEBS-a, INTERPARES, Vestminsterska fondacija za demokratiju, dok je određeni broj realizovan od strane domaćih i međunarodnih institucija i organizacija. Naglasio je da su u izvještajnom periodu realizovane i dvije obuke iz Godišnjeg plana obuka poslanika po pitanju poštovanja i primjene Etičkog kodeksa poslanika za 2021. godinu koje je pohađalo 17 polaznika. Predlogom plana obuka poslanika za 2022. godinu predložene su tri obuke: “Sprečavanje sukoba interesa”, “Lobiranje” i “Etika i moral”, planirane u II I IV kvartalu ove godine. Pozvao je poslanike da uzmu učešće u obukama i zahvalio poslanicima koji su prethodno prisustvovali obukama. Zahvalio je i zaposlenima u Službi Skupštine koji su učestvovali na obukama jer je jačanje ljudskog potencijala veoma važno i time se jača i Skupština Crne Gore.

Odbor je jednoglasno (sa sedam glasova “za”) podržao Predlog godišnjeg plana obuka poslanika po pitanju poštovanja i primjene Etičkog kodeksa poslanika za 2022. godinu, koji je pripremila služba Skupštine nadležna za upravljanje ljudskim resursima u saradnji sa Sekretarijatom Odbora za antikorupciju, u skladu sa članom 15 stav 2 Etičkog kodeksa poslanika. Tim povodom, Odbor je jednoglasno (sa sedam glasova “za”) donio sledeći Zaključak:

“Odbor za ljudska prava i slobode zaključuje da tri obuke poslanika sadržane u Godišnjem planu obuka poslanika po pitanju poštovanja i primjene Etičkog kodeksa poslanika za 2022. godinu treba da realizuju Agencija za sprječavanje korupcije i Odsjek pravnih, kadrovskih i administrativnih poslova Skupštine Crne Gore, uz eventualnu podršku relevantnih međunarodnih i nevladinih organizacija, na način i u terminu koji su utvrđeni Planom obuka.

Takođe, Odbor zahtijeva da služba Skupštine Crne Gore nadležna za upravljanje ljudskim resursima, prilikom podnošenja predloga godišnjeg plana obuka poslanika po pitanju poštovanja i primjene Etičkog kodeksa poslanika za 2023. godinu, obavijesti Odbor za ljudska prava i slobode o realizaciji Godišnjeg plana obuka poslanika po pitanju poštovanja i primjene Etičkog kodeksa poslanika za 2022. godinu, kako bi Odbor, u skladu sa članom 15 stav 4 Etičkog kodeksa poslanika, sačinio evidenciju o svim aktivnostima i godišnji izvještaj o radu.“

ČETVRTA TAČKA- TEKUĆA PITANJA

(1) Predstavka L.V. broj 00-63-8/22-1 od 4. januara 2022. godine

Predsjednik Odbora Jovan Jole Vučurović je informisao članove Odbora da je građanka L. V. dostavila Odboru za ljudska prava i slobode Predstavku, broj 00-63-8/22-1 od 4. januara 2022. godine.

Odlučeno je da se ista, u skladu sa Zaključkom Odbora, proslijedi Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore na dalje postupanje, uz obavezu da Zaštitnik po okončanju postupka o istom obavijesti Odbor.

(2) Dopis projekt menadžera NVO Društvo za kulturni razvoj „Bauo“ Dušana Medina predsjedniku Odbora za ljudska prava i slobode Jovanu Jolu Vučuroviću od 24. januara 2022. godine

Članovi Odbora su informisani o Dopisu projekt menadžera NVO Društvo za kulturni razvoj „Bauo“ Dušana Medina koji obavještava da su u avgustu 2021, u saradnji sa NVO „LGBT Forum Progres“ iz Podgorice i uz podršku Ministarstva pravde, ljudskih i manjinskih prava, objavili prvo i dosad jedino crnogorsko multidisciplinarno, interdisciplinarno i transdisciplinarno istraživanje LGBTIQ+ (i rodne) tematike, u vidu obimne naučne knjige „Otkrivanje skrivenog: Crna Gora, kvir i (s)rodne teme“, kao i prateći srednjemetražni dokumentarni film. Planiraju da u 2022. nastave započeti rad i do kraja godine objave drugi dio knjige, pa mole da im Odbor, ukoliko je u mogućnosti, pruži podršku i pomoć, te da ih uputi na moguće donatore koji bi podržali njihov projekat.

U vezi sa navedenim, predsjednik Odbora Jovan Jole Vučurović je saopštio da Odbor za ljudska prava i slobode ne raspolaže finansijskim sredstvima i da Odbor predlaže g. Medinu da finansijsku podršku za realizaciju projekta zahtijeva od resornih ministarstava koja se bave navedenom problematikom, prvenstveno Ministarstva ljudskih i manjinskih prava, o čemu će u pisanoj formi obavijestiti projekt menadžera NVO Društvo za kulturni razvoj „Bauo“.

(3) Dopis direktorice Dnevnog centra za djecu sa smetnjama i teškoćama u razvoju u Herceg Novom Dragice Kosić predsjedniku Odbora za ljudska prava i slobode Jovanu Jolu Vučuroviću, broj 00-63-8/22-8 od 25. februara 2022. godine

Predsjednik Odbora Jovan Jole Vučurović je upoznao članove Odbora sa Dopisom direktorice Dnevnog centra za djecu djecu sa smetnjama i teškoćama u razvoju u Herceg Novom Dragice Kosić kojim obavještava o problemima u finansiranju dnevnih centara, o čemu je prethodno obavijestila Ministarstvo finansija i socijalnog staranja, Centar za socijalni rad u Herceg Novom i Opštinu Herceg Novi.

Odlučeno je da se Dopis uputi na dalje postupanje Ministarstvu rada i socijalnog staranja i Ministarstvu finansija, uz zahtjev da povratno informišu Odbor o rješavanju navedene problematike.

(4) Predstavka K. K. broj 00-63-8/22-21 od 31. maja 2022. godine

Predsjednik Odbora Jovan Jole Vučurović je informisao članove Odbora da je građanin K.K. dostavio Odboru za ljudska prava i slobode Predstavku, broj 00-63-8/22-21 od 31. maja 2022.

Odlučeno je da se ista, u skladu sa Zaključkom Odbora, proslijedi Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore na dalje postupanje, uz obavezu da Zaštitnik po okončanju postupka o istom obavijesti Odbor.

Sjednica je završena u 13 sati i 50 minuta.

**ZAPISNIK SAČINILA
SEKRETAR ODBORA**

Slava Burić

PREDSJEDNIK ODBORA

Jovan Jole Vučurović